

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

гр. София, п. к. 1000, ул. „Московска“ № 33, www.sofia.bg

ЧРЕЗ

Г-Н ЦВЕТОМИР ПЕТРОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

ДО

Г-Н СИМЕОН СТАВРЕВ

ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИК ПРИ СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Относно: Питане с рег. № СОА26-ВК66-2715/30.03.2026 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СТАВРЕВ,

В отговор на поставените в горесцитираното питане въпроси, представям на Вашето внимание информация, доколкото същата бе предоставена от „Столичен автотранспорт“ ЕАД на направление „Транспорт и градска мобилност“ при Столична община."

Отговор по т.1:

Изпълнителният директор заедно с председателят на Съвета на директорите на „Столичен Автотранспорт“ ЕАД са определени като секторен възложител съгласно чл. 5, ал. 4, т. 1 от Закона за обществените поръчки (ЗОП). Следователно при разходване на публични средства същите следва да прилагат изброените в ЗОП процедури и способности за възлагане на обществени поръчки, когато доставките, услугите или строителството надвишават посочените в ЗОП прагове.

В настоящия случай стойността за доставка на природен газ, която е ежегодна нужда за възложителя, предвид секторната дейност транспорт (обществен превоз на пътници), която изпълнява, е над допустимата за директно възлагане в размер до 25 564,59 евро (до 50 000 лева) без ДДС. Прогнозната стойност на доставката на природен газ, ведно с капацитет и пренос, за 1 година е в размер на 10 737 129, 51 евро, което задължава възложителя да проведе открита процедура по смисъла на чл. 18, ал. 1, т. 1 от ЗОП или процедура на договаряне без предварителна покана за участие по смисъла на чл. 138, ал. 1 от ЗОП във връзка с чл. 79, ал. 1, т. 7 от ЗОП (тъй като стоката природен газ се търгува на стоковата борса, съгласно одобрен списък от Министерски съвет.

Обръщаме внимание, че възложителят няма друга правна възможност да закупи природен газ. Наличие на лиценз за търговия с природен газ не дава възможност на възложител в сектор „Транспорт“ да закупува природен газ, тъй като същият използва публичен ресурс, който следва да се разходва съобразно ограниченията на ЗОП.

В ЗОП са предвидени изчерпателно изброени изключения, при които законът не се прилага – чл. 13 от ЗОП урежда общите изключения (за всички видове възложители) и чл. 15 от ЗОП – изключенията за секторните възложители. „Столичен автотранспорт“ ЕАД не може да се позове на нито едно от посочените в чл. 13 и чл. 15 от ЗОП изключения, макар и да притежава лицензия за търговия с природен газ. Предвид гореизложеното следва да се направи изводът, че вземането на решение за кандидатстване пред КЕВР за получаване на лицензия за търговия с природен газ на името на „Столичен автотранспорт“ ЕАД е взето без да се отчете действието на Закона за обществените поръчки и статута на дружеството като секторен възложител. Трябвало е да бъде извършен правен анализ за наличие или липса на законова възможност дружество, което е възложител по смисъла на ЗОП, да търгува самостоятелно с природен газ. Липсата на подобен анализ е довела до необосновано кандидатстване и в последствие придобиване на лиценз, който обаче не може да бъде използван, поради ограниченията на ЗОП. Следва да се прави разлика между търговско дружество, което оперира с публични средства и е 100 % собственост на Столична община и търговско дружество, което е собственост на частни субекти, които управляват и разходват личен финансов ресурс. Последните не са възложители по ЗОП и нямат ограниченията при разходване на финансови средства по този специален закон. Решение за кандидатстване за лицензия за търговия с природен газ е взето от предходния Съвет на директорите на дружеството и е обективизирано в Протокол № 186 от 25.10.2023 г. на СД, съгласно предложение на г-р ик. Илия Гътовски – председател на Съвета на директорите на „Столичен автотранспорт“ ЕАД. Настоящото ръководство не е извършвало действия по лицензионния режим.

Предвид всичко гореизложено, считаме че извършването на покупка на природен газ от газовите борси в страната от „Столичен автотранспорт“ ЕАД, като търговец на природен газ, е незаконосъобразно, тъй като противоречи на императивни разпоредби на ЗОП, а кандидатстването за лицензията не е съобразено със статута на дружеството като секторен възложител по ЗОП.

Отговор по т.2:

„Столичен автотранспорт“ ЕАД към настоящият момент няма правна възможност да закупува природен газ чрез притежавания лиценз, поради забрана да разходва публични средства над 25 564,59 евро без ДДС, без да провежда процедура по реда на ЗОП.

В случай, че настъпи промяна в законодателството, която да разреши на секторните възложители от една секторна сфера, притежаващи лиценз за търговия в друга секторна област, да бъдат изключени от приложното поле на ЗОП, „Столичен автотранспорт“ ЕАД ще може да се възползва и от придобитата лицензия, в случай, че успее да покрие следните изисквания:

Лицензираните търговски дружества (които не попадат в ограниченията на ЗОП, т.е. които не разходват публични средства) могат да търгуват с газ чрез организиран борсов пазар на природен газ, при спазване на правилата за работа на организиран борсов пазар на природен газ, приети от Комисията по енергийно и водно регулиране. Съгласно правилата за работа на Газов хъб Балкан (ГХБ) и Българска енергийна търговска платформа (БЕТП) – двете дружества, които притежават лицензия за осъществяване на дейност по организиране на борсов пазар на природен газ, на територията на Р. България, в търговията могат да участват само членове на съответния пазар, за да могат да търгуват на съответната електронна платформа. Членството на посочените газови борси е свързано с редица ангажименти, които включват допълнителни финансови разходи като заплащане на встъпителна такса за членство в размер около 5000 евро, годишна такса за членовете в размер около 10 000 евро на ГХБ/ или от 5000 евро до 10 000 евро за година на БЕТП и такса за всяка сключена

сделка в размер от 0.03 евро/МВч на ГХБ и от 0.01 до 0.02 евро/МВч на БЕТП, при сключване на всяка сделка за доставка на природен газ.

Същевременно за работа на електронните платформи, посредством които се осъществява електронна търговията, е необходимо преминаване на специално обучение на лицата, което също се заплаща, за да бъде осигурен достъп до платформата и усвояване на механизмите за работа – подаване на оферти, проследяване на предложенията за избор на най-изгодното насрещно предложение и отделно задълбочено познаване на пазара на природен газ, с цел осигуряване на най-добрата доставка. Набавянето на такива служители и тяхното обучение също съставлява немалък финансов ресурс.

На следващо място чл. 175, ал. 3 от Закона за енергетиката урежда, че от края на 2025 г. за гарантиране плащането по сключените сделки операторите на организиран борсов пазар на природен газ сключват договори с лице, предоставящо клирингови услуги. Участието в клирингова институция, от страна на членовете на газовите борси, е свързано с големи финансови ангажименти, каквито не можем да поемем и отделно поемането им е целесъобразно, когато се осъществява търговия на природен газ по занятие, а не само за собствени нужди.

Също така, при сключване на сделки за доставка на природен газ на електронните платформи финансовите задължения се изпълняват веднага или в много кратки срокове, не по-дълги от 5 дни, съгласно утвърдените договори на ГХБ, както и при предоставяне и на обезпечения за плащанията на БЕТП. В случай на неизпълнение на задълженията за плащане в срок, неизрядният платец може да бъде изключен от определени търговци от списъка на лицата, имащи право да търгуват и по този начин възможността за покупка на природен газ ще бъде осуетена за срок, който не може да бъде предвиден. За всички е известно затрудненото финансово положение на дружеството, породено от забавяне и нерегулярно изплащане на изработения километричен пробег по МГТ.

На следващо място, за да се осъществи доставката по вече сключен договор, „Столичен Автотранспорт“ ЕАД, следва да влезе в договорни отношения с оператора на газопреносната мрежа „Булгартрансгаз“ ЕАД, като осъществяването на закупуване на капацитет за достъп и пренос е свързано с предварително внасяне на парични средства, спрямо прогнозното количество природен газ, което ще е нужно за потреблението на Дружеството за всяка календарна година. Допълнително, се заплащат в кратки срокове такси за неутралност и дисбаланс, които потребител с неравномерно потребление, каквото е Дружеството ни, не може да предотврати, а оптимизирането им отново изисква специфични възможности и познания, свързани с доставката на природен газ и възможността на един търговец на природен газ, който осъществява такава дейност по занятие и работи с повече клиенти да може да разпредели капацитети, с цел оптимизиране на разходите.

В настоящият случай, чрез провеждане на процедура по ЗОП – чрез закупуване на природен газ на стоковата борса, посочените финансови ангажименти, включващи задължения за плащане, в кратки срокове за изпълнение и възможните рискове от забавеното им плащане, „Столичен Автотранспорт“ ЕАД е прехвърлило в тежест на доставчика си по договора, който е търговец на природен газ, притежаващ лицензия за извършване на тази дейност. Това е видно и от посоченото изискване в документацията на поръчката, в критериите за подбор от категорията „годност“ (правоспособност) за упражняване на професионална дейност съгласно чл. 60, ал. 2 от ЗОП, а не както се твърди „посредник“. Дружеството заплаща, с отложен срок, както природния газ, така и разходите за доставката му, докато доставчикът по договора е длъжен да осигури своевременни доставки, като при забава на изпълнението ще дължи предвидените неустойки. „Столичен Автотранспорт“ ЕАД, в качеството му на краен потребител, а не на търговец на природен газ, сключва договор с доставчик,

избран при спазване процедурите предвидени в ЗОП, при предварително зададени параметри, обезпечаващи доставката на необходимите количества природен газ.

Всичко гореизложено показва, че освен незаконосъобразно, включването на Дружеството, като търговец на природен газ, сред членовете на някоя от лицензираните газови борси в страната е и нецелесъобразно към настоящия момент.

Отговор по т.3:

„Столичен Автотранспорт“ ЕАД самостоятелно сключва договор за доставка на природен газ в качеството му на краен потребител с търговец на природен газ, избран за изпълнител, чрез процедура по Закона за обществените поръчки, а не използва посредник за осъществяване на доставките, както се твърди във въпроса.

„Столичен автотранспорт“ ЕАД няма право да търгува с природен газ чрез наличния си лиценз, тъй като е възложител по ЗОП и следва да разходва публични средства за доставки над 25 564,59 евро (или 50 000 лева) без ДДС, само и единствено чрез провеждане на процедура за възлагане на обществена поръчка. Както отбелязахме в отговора на въпрос 1 прогнозната стойност на доставката на природен газ, ведно с капацитет и пренос, за 1 година е в размер на 10 737 129, 51 евро, което задължава възложителят да проведе открита процедура по смисъла на чл. 18, ал. 1, т. 1 от ЗОП или процедура на договаряне без предварителна покана за участие по смисъла на чл. 138, ал. 1 от ЗОП във връзка с чл. 79, ал. 1, т. 7 от ЗОП (тъй като стоката природен газ се търгува на стоковата борса, съгласно одобрен списък от Министерски съвет).

В настоящия случай, възложителят е избрал втората законова хипотеза и е обявил процедура на договаряне без предварителна покана за участие по смисъла на чл. 138, ал. 1 от ЗОП във връзка с чл. 79, ал. 1, т. 7 от ЗОП за възлагане на обществена поръчка с предмет „Доставка на природен газ“, със срок на договора за 3 години или до достигане на прогнозната стойност на поръчката, което от двете настъпи първо.

Процедурата е обявена на профила на купувача на „Столичен автотранспорт“ ЕАД (в ЦАИС ЕОП) и е публикувана в Регистъра на обществените поръчки на Агенцията по обществени поръчки (също в ЦАИС ЕОП). Спазени са всички срокове и правила за публичност и прозрачност. В процедурата може да вземе участие всяко заинтересовано лице като участва по правилата на „Софийска стокова борса“ АД. След публикуване на решението за откриване на процедурата няма подадена жалба и решението на възложителя е влязло в законна сила. Ето защо на основание чл. 65, ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗОП (ППЗОП), след влизане в сила на решението за откриването на процедурата, възложителят е сключил договор по правилата на съответната борса (съгласно чл. 79, ал. 4 от ЗОП).

Отговор по т.4:

Общото потребено количество природен газ за месец март 2026 г. е 13 635,117 MWh, което е на стойност 706 533,64 евро без ДДС.

Отговор по т.5:

По текущия Борсов договор № 723/10.12.2025 г. (с наш рег. № А-220/11.12.2025 г.), в сила от 7:00 ч. на 01.01.2026 г., средната цена на MWh за месец март 2026 г. е 51,82 евро без ДДС.

Отговор по т.6:

Комисионна по Борсов договор № 723/10.12.2025 г. (с наш рег. № А-220/11.12.2025 г.) не се заплаща. Задължение по договора за месец март 2026 г. в общ размер на 781 331,45 евро без ДДС, разпределени както следва:

- за общо потребено количество 13 635,117 MWh природен газ – 706 533,64 евро;

- Акциз – 20 672,40 евро;
- Капацитет – 7 677,70 евро;
- Пренос – 1 172,63 евро;
- Отрицателен дисбаланс – 39 563,67 евро;
- Положителен дисбаланс – 5 711,41 евро.

Отговор по т.7:

На основание чл. 113, ал. 1 от ЗОП, договорите за обществени поръчки с периодично или продължително изпълнение се сключват за срок, който не може да надвишава 5 години. В настоящия случай, процесната поръчка с ЕИН: 00088-2025-0059, е обявена за срок от 3 години или до достигане на прогнозната стойност на поръчката, което от двете настъпи първо. Следователно определеният от възложителя срок е в рамките на императивно определения в чл. 113, ал. 1 от ЗОП.

Отговор по т.8:

Предоставяме изчерпателни отговори на всички поставени по-горе въпроси.

Отговор по т.9:

Посочената от „Столичен автотранспорт“ ЕАД информация по горните въпроси не съставлява търговска или друга тайна, тъй като посочените цени и договорни условия по Борсов договор № 723/10.12.2025 г. са публични.

С уважение,

Васил Терзиев
кмет на Столична община
26.05.2026